

Ο Ιστορικός Γεώργιος Σφραντζής ως διπλωμάτης (Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος, θεολόγος)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1M5L0Kk>]

ΟΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ

Ο Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος τον αγαπούσε ιδιαίτερα για την πίστη του, την αφοσίωση και την εξυπνάδα του, για αυτό και τον χρησιμοποίησε σε πάρα πολλές εμπιστευτικές υποθέσεις και αποστολές. Σύντομα ο νεαρός Σφραντζής διορίστηκε γραμματικός στα βυζαντινά ανάκτορα και του είχαν ανατεθεί πολλές διπλωματικές αποστολές. Η πρώτη του διπλωματική αποστολή του είχε ανατεθεί το έτος 1424μ.χ., όταν στάλθηκε ως συνοδός του μεγάλου Δούκα, Λουκά Νοταρά στην οθωμανική αυλή του σουλτάνου Μουράτ Β΄ (1403-1451μ.χ.). [11] Το 1425μ.χ., ακολούθησε το γέροντα πια Μανουήλ Β΄ στο Δεσποτάτο του Μορέως. Λίγα χρόνια αργότερα διορίστηκε διοικητής της Γλαρέντζας και των Πατρών από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Παλαιολόγο ΙΑ΄. Το 1430μ.χ. ηγήθηκε ξανά δύο σημαντικών αποστολών, προς τον Οθωμανό σουλτάνο Μουράτ Β΄ και προς τον Ιταλό Κόμη των Επτανήσων, Κάρολο Β΄ Τόκκο(1429-1448μ.χ.).[12]

Το 1434/1435μ.χ. στέλνεται ως πρέσβης στη χήρα του Φλωρεντίνου Δούκα της Αθήνας, Θωμά Τομμάζο αλλά και στη Θήβα το 1436μ.χ. στο περιβόητο Τούρκο πολέμαρχο, Τουραχάν μπέη (1413-1456μ.χ.). Μια εξαετία αργότερα το 1440μ.χ. έφθασε ως πρέσβης του Ιωάννη Η΄ (1392-1448μ.χ.) στη Γενουάτισσα ηγεμονίδα της Λέσβου, Αικατερίνη Γατελούζου, ενώ πάλι το 1448μ.χ. πήγε εκ νέου στο σουλτάνο Μουράτ Β΄ στην Αδριανούπολη, για να αναγγείλει το θάνατο του προτελευταίου Παλαιολόγου αυτοκράτορα Ιωάννη Η΄ και τη διαδοχή του από τον αδελφό του Κωνσταντίνο ΙΑ΄ του έως τότε Δεσπότη του Μορέως.[13]

Οι πιο σημαντικές αποστολές του θεωρούνται οι δύο διπλωματικές αποστολές του, στην Τραπεζούντα το 1447-1448μ.χ. και το 1451μ.χ. οι οποίες συνδέονται με την

προσπάθεια ανεύρεσης βασιλικής νύφης για τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο που την περίοδο 1449-1453μ.χ. υπήρξε ο τελευταίος βυζαντινός ηγεμόνας (Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Δραγάσης). Την άνοιξη του 1451μ.χ. ο Σφραντζής έφθασε στον Ιωάννη Δ΄ Μεγάλο Κομνηνό (1429-1458/60μ.χ.) και στο Γεωργιανό Ίβηρα βασιλιά Γεώργιο Η΄ Βαγρατίδη (1446-1465μ.χ.) αναζητώντας νύφη αυτοκράτειρα και στην ουσία στρατιωτική βοήθεια για να αντιμετωπιστεί ο απειλητικός Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής (1432-1481μ.χ.), παρά τις προσπάθειες του η πρεσβεία του δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.[14]

Οι υπερβολικές χρηματικές απαιτήσεις του Γεωργιανού μονάρχη αλλά και η αδυναμία πυκνών επαφών των ποντιακών χώρων με τους βυζαντινούς της Βασιλεύουσας, λόγω της αυξανόμενης παρουσίας Τούρκων στα μεταξύ τους εδάφη, οδήγησαν στην ματαίωση του σχεδίου. Κατά τα επόμενα έτη ο Σφραντζής ανέλαβε πάλι σοβαρές διπλωματικές αποστολές για την εξεύρεση βοήθειας, που τον οδήγησαν το 1454μ.χ. στη Σερβία και το 1455/1456μ.χ. στη Βενετία.[15]

Όλες αυτές οι πολυάριθμες διπλωματικές αποστολές κατά τα χρόνια των τριών τελευταίων Παλαιολόγων αυτοκρατόρων του Βυζαντίου, των Μανουήλ Β΄ (1391-1425μ.χ.), Ιωάννη Η΄ (1425-1448μ.χ.) και Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Δραγάση-Παλαιολόγου προς διάφορους ξένους ηγεμόνες, τον έκαναν να αποκτήσει πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες για τις σχέσεις της Αυτοκρατορίας με τους γείτονές της Ιταλούς, Οθωμανούς, Σέρβους, Βουλγάρους και Ίβηρες.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΦΡΑΝΤΖΗΣ Η ΣΦΡΑΝΤΗΣ

Έχει ταλανίσει την έρευνα εδώ και μια πεντηκονταετία, το πρόβλημα του σωστού τύπου του ονόματος Φραντζής ή Σφραντζής. Πρώτος που καθιέρωσε τον ορθό τύπο του ονόματος Σφραντζής, φαίνεται να είναι ο π. Vitalien Laurent αντί του παλαιότερα χρησιμοποιούμενου <<Φραντζής>>. Έτσι, στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα άρχισε να χρησιμοποιείται ο όρος Σφραντζής από σπουδαίους επιστήμονες και έχει υιοθετηθεί σε όλες τις παλαιότερες εκδόσεις των δύο χρονικών του ιστοριογράφου.

Το 1951 ο V. Laurent έδωσε μια καίρια ώθηση στην επικράτηση της φόρμας <<Σφραντζής>> μια άποψη που ενισχύθηκε σοβαρά μετά από μία διετία με το επίσης μικρό αλλά εμβριθές μελέτημα του Διονύσιου Ζακηθυνού (Σφραντζής ο Φιαλίτης), [16] ο οποίος έδειξε ότι το πλήρες επίθετο του ιστοριογράφου ήταν Σφραντζής Φιαλίτης, έκτοτε γνωστοί Έλληνες και ξένοι βυζαντινολόγοι είχαν κάνει αποδεκτή την άποψη αυτή, χρησιμοποιώντας τον τύπο <<Σφραντζής>>.

[11] Βλ. Ν. Β. Τωμαδάκη, *Περί αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως*, σ. 139

[12] Ν. Πρίντζιπα, *Οι ιστορικοί της αλώσεως*, σ. 69

[13] Βλ. Ν. Β. Τωμαδάκη, *Περί αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως*, σ. 139-140

[14] Βλέπε Αλέξιος Σαββίδης, *Σφραντζής και Πόντος*, Εγκυκλοπαίδεια του ποντιακού ελληνισμού, Τομ. Ε΄, Εκδ. Μαλλιάρης- Παιδεία, Θεσσαλονίκη, 1989, σ.

[15] Όπ. π., σ.

[16] Βλέπε Δ. Ζακηθυνός, *Σφραντζής ο Φιαλίτης*, Ε.Ε.Β.Σ, Τομ. 15 Αθήνα, 1945, σ. 657-662